

TARTU ÜLIKOOL
EUROOPA KOLLEDŽ

Kommentaariid ja täiendusettepanekud
Vabariigi Valitsuse istungil 22.09.2011 kinnitatud

“Eesti Euroopa Liidu poliitika 2011-2015” eelnõule
Majandus- ja rahanduspoliitika, Euroopa Liidu eelarvepoliitika küsimustes

LÕPPRAPORT

Koostajad:

Raul Eamets, Viljar Veebel, Ahto Lobjakas, Risto Kaarna,
Ulrika Hurt, Annika Tartes, Jaan Urb

Tartu 2011

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
1. ÜLDHINNANG EELNÕU MAJANDUS- JA RAHANDUSPOLIITIKA PEATÜKILE	4
2. ETTEPANEKUD MAJANDUS- JA RAHANDUSPOLIITIKA PEATÜKI SISSEJUHATUSE TÄIENDAMISEKS	5
3. ETTEPANEKUD MAJANDUS- JA RAHANDUSPOLIITIKA, EL EELARVEPOLIITIKA PEATÜKI TÄIENDAMISEKS	7
KOKKUVÕTE	13
LISAD	14
Avasõnavõtude kesksed positsioonid	14
Peamised eriarvamused aruteluseminaril	18
RAPORTI KOOSTAJAD	19
Tartu Ülikooli Euroopa Kolledž	20

SISSEJUHATUS

Käesolev dokument on hindamisraport, mis sünteesib avaliku konsultatsiooni käigus kogutud tagasisidet ning hinnanguid, parandus- ja täiendustettepanekuid Vabariigi Valitsuse poolt 22.09.2011 kinnitatud "Eesti Euroopa Liidu poliitika 2011-2015" eelnõule.

Avalikule konsultatsioonile suunati eelnõu 23. septembril 2011, konsultatsioon oli avatud kuni 11. oktoobrini; hiljem pikendati avalikku konsultatsiooniperioodi 18. oktoobrini.

Riigikantselei kaasas Tartu Ülikooli Euroopa Kolledži "Eesti Euroopa Liidu poliitika 2011-2015" koostamise lõpufaasi, saamaks konsultatsiooniperioodil eelnõule tagasisidet ka ülikoolidelt ja uurimiskeskustelt. Saamaks sisendit ning hindamaks Vabariigi Valitsuse koostatud eelnõud, valmistas TÜ Euroopa Kolledž ette poliitikavaldkonda käsitlevad konsultatsiooniseminarid ning korraldas e-maili-põhise tagasisidestamise. Kogu protsessi tulemusena valmis kolm valdkondlikku raportit ja üks üldraport.

Käesolev raport sisaldab hinnanguid, kommentaare ja konkreetseid täiendustettepanekuid **majandus- ja rahanduspoliitikat** käsitlevale peatükile nimetatud eelnõus.

***

Majandus- ja rahanduspoliitika küsimused on hetkel üks aktuaalsemaid teemasid Euroopa Liidu (edaspidi: EL), nõudes ühtaegu lahendusi nii olemasoleva lepingulise baasi sees, kui ka väljaspool seda.

Kuigi vaatluse all olev ELi poliitika dokument kajastab eelkõige lepingute raamistikku jäävaid arenguid, moodustavad ELi-välised initsiatiivid täna nii rahaliselt kui ka aktuaalsuselt olulisema osa ja leiavad seetõttu ka põhjalikku kajastamist käesolevas raportis.

Finantskriis on osutanud täiendavale vajadusele analüüsida ELi poliitikate omavahelist vastasmõju, sest laiemas plaanis saavad tänased liikmesriikide finantsraskused leida lahenduse vaid majanduse reformimise tulemusel. Käesolev peatükk pakub ka poliitikavaldkondade omavahelise koosmõju analüüsi (näiteks; „kuivõrd ja kuidas on võimalik edukas valuutaliit ilma toimiva eelarveliiduta?“).

Raport on kättesaadav TÜ Euroopa Kolledži veebilehelt.

Lisainfo:

Prof. Raul Eamets, raul.eamets@ut.ee

Viljar Veebel, viljar.veebel@ut.ee

Ulrika Hurt, ulrika.hurt@ut.ee

Tartu Ülikooli Euroopa Kolledž

www.ec.ut.ee

1. ÜLDHINNANG EELNÕU MAJANDUS- JA RAHANDUSPOLIITIKA PEATÜKILE

Ekspertid pidasid eelnõud üldjoontes sisukaks, kuid tegid rohkelt täiendustepanekuid.

Loodetust vähem on analüüstavas eelnõus käsitletud ELi integratsiooni fundamentaalseid valikuid ja probleeme. Siiski eeldab edukas poliitiliste huvide kaitse ka selgemate pikaajaliste eesmärkide olemasolu ja teadvustamist.

Lisaks oli ebapiisavalt kajastatud plaanitavate nn liiduväliste instrumentide (EFSF) ja lepinguliste reformide osa. Arvestades reformide ulatuslikkust ja mõju peaksid need olema ka proportsionaalselt kajastatud.

Eelkõige peeti vajalikuks lisada üldpõhimõtteid, millest juhitudaks kriisiolukordades, mille tõenäosus lähiaastateks on kõrge.

Eesti ELi poliitika peab tooma kõige olulisemates küsimustes välja parameetrid, mille alusel oleks hiljem võimalik hinnata Valitsuse tegevuse vastavust käesoleva eelnõuga/strateegiaga.

Valitsus peab Euroopa Liidu poliitika dokumendiga kaardistama Eesti ees seisvad tähtsamad valikud. Näiteks peab eelnõu andma täpsema raamistiku, millisel juhul Eesti peab võimalikuks või eelistab ühenduse meetodist loobumist, kui peaks vajalikuks osutama Kreeka lahkumine eurotsoonist või uue jätkusuutlikuma väiksema eurotsooni loomine.

Samuti peaks Valitsus teadvustama ning avalikkust teavitama võetavate kohustuste maksimummäärast ja Eesti maksevõime piiridest.

Ühtlasi toodi välja, et Eesti peaks vältima laenukoorma kasvatamist ning eelistama jätkusuutlikku eelarve- ja rahanduspoliitikat, isegi kui peaks tekkima vastuolu ühenduse meetodiga.

2. ETTEPANEKUD MAJANDUS- JA RAHANDUSPOLIITIKA PEATÜKI SISSEJUHATUSE TÄIENDAMISEKS

Arutus osalenute hinnangul on peatükis selgemalt vaja eristada Eesti jaoks kõige olulisemaid eesmärgi ja põhiprintsiipe sisaldav preambula, mis eristub ülejäänud tekstist. Preambula eeskujuks on sissejuhatavad punktid kõnealuse eelnõu siseturu peatükis.

Algne eelnõu punkt 28 ehk sissejuhatava punkti sõnastus:

Aastate 2011–2015 suurimaks ülesandeks on kriisist väljumine ning euroalal ja kogu Euroopa Liidus **kestlikku majanduskasvu toetava stabiilse majanduskeskkonna tagamine**. Esmase eesmärgina peavad liikmesriigid vähendama eelarvedefitsiiti ja riigivõlga ning tagama keskpikas perspektiivis valitsussektori eelarve ülejäägi. Kestlikku majanduskasvu tagava ja stabiilsust suurendava poliitika ühe osana on oluline saavutada Euroopa 2020 strateegia ja selle juhtalgatuste eesmärgid, kaotada konkurentsivõimet pärssivad siseturu pudelikaelad ning kiita heaks Euroopa Liidu konkurentsivõimet toetav finantsperspektiiv.

Täiendus- ja sõnastusettepanekud:

1. **asendada** “Aastate 2011–2015 suurimaks ülesandeks on kriisist väljumine ning euroalal ja kogu Euroopa Liidus **kestlikku majanduskasvu toetava stabiilse majanduskeskkonna tagamine**” lausega “Eesti lähtub oma poliitikate kujundamisel seisukohast, et lähiaastatel (2011–2015) on ELi majanduspoliitika suurimaks ülesandeks kriisist väljumine ning euroalal ja kogu Euroopa Liidus tasakaalustatud ja jätkusuutliku (st tootlikkusel ja ekspordikasvul tugineva) majanduskasvu toetava stabiilse majanduskeskkonna tagamine”;
2. **lisada** “Sellise arengu üheks eeltingimuseks on nii läbipaistvus sisendandmete kui ka protsesside osas, usaldusväärsus, mis seisneb riigiüleste kontrollimehhanismide juurutamises ja nende toimimise tagamises ning solidaarsus, mis ei tohi ohustada Eesti majanduse jätkusuutlikku arengut”;
3. **siduda** ülejäänud tekst uues sõnastuses: “Lähtudes eeltoodust, peavad liikmesriigid esmajoones vähendama eelarvedefitsiiti ja riigivõlga, kuni saavutatakse eelarve tasakaal ning tagama keskpikas perspektiivis valitsussektori eelarve ülejäägi. Jätkusuutliku majanduskasvu tagava ja stabiilsust suurendava poliitika ühe osana on oluline saavutada Euroopa 2020 strateegia ja selle juhtalgatuste eesmärgid, kaotada konkurentsivõimet pärssivad siseturu pudelikaelad ning kiita heaks Euroopa Liidu konkurentsivõimet toetav finantsperspektiiv.”

Lisada järgmiste (uute) sissejuhatavate punktidenä:

1. “Euroopa majandus- ja rahandusintegratsioon peab põhinema liikmesriikide poolt ratifitseeritud aluslepingutel ja ühtsel ELi eelarvel.”
2. “Tähtsustada tuleb ELi kui terviku konkurentsivõimet ja finantstervist ning Eesti nišivõimekust selle raames.”
3. “Vastastikkuse solidaarsuse nõudmisel ja pakkumisel tuleb järgida aluslepingutes kokku lepitud definitsioone ja piire ning jälgida, et võetud kohustused ei hakkaks ohustama Eesti majanduse jätkusuutlikku arengut.”
4. “Liikmesriikide või ELi institutsioonide poolne aluslepingute rikkumine ei saa tulevikus olla osa kriisist väljumise stsenaariumist.”
5. “Eesti Valitsus lähtub eurotsoonis rahanduslike kohustuslike võtmisel Eesti eelarvepoliitika jätkusuutlikkusest, väldib Eesti laenukoorma kasvatamist ning tugineb maksimaalse avalikustamise printsiibile.”
6. “Eesti toetab lahendusi, mis väldivad “moraalseid riske.”
7. “Eesti poliitika rahandus- ja majandusküsimustes on järjekindel.”

8. "Eesti mõistab eelarvedistsipliini tähtsust eurotsooni võlakriisi lahendamisel ja toetab ELi 2014-2020 eelarveläbirääkimistel säästlikke seisukohti, mis ühtlasi ei kasvata netomaksjate kulutusi."

Punktide 7-8 selgituseks: kuna Eesti põhihuvid ja -väärtused selles valdkonnas langevad kokku eurotsooni tuumikriikide omadega, kes on ühtlasi ELi netomaksjad, ei saa Eesti ELi eelarvekõnelustel viimastelt nõuda kõrgemaid sissemakseid meie põllumajandustoetuste sissemakseteks, vaid peab seisma olemasolevate summade õiglasema jagamise eest. Ka Eesti-poolsed nõudmised eelarveläbirääkimistel, mis eeldavad netomaksjate kulude kasvu, on kvalifitseeritavad "moraalse riskina".

3. ETTEPANEKUD MAJANDUS- JA RAHANDUSPOLIITIKA, EL EELARVEPOLIITIKA PEATÜKI TÄIENDAMISEKS

Seminaril osalenud eksperdid ning e-maili-põhise konsultatsiooni kaudu antud sisendi põhjal konsolideeriti arvamused ning käesolevad ettepanekud põhinevad ekspertide konsensuslikul hinnangul.

Kommentaariid ja muudatuste taust:

1. Eesmärgid tuleks täpsemalt sõnastada ja argumenteerida, hetkel on need pigem loosunglikud.
2. EFSFi ja ESMi puudutav punkt on selle tähtsust arvestades ebapiisavalt argumenteeritud. Samuti on jäetud märkimata, et õiguslikult ei ole tegemist ELi osaga. Seega on vajalik selgitus, mille alusel ja miks antud tegevus on vajalik ning millisel viisil ELi poliitika osa.
3. Ühtse eelarvepoliitika raamistiku toetamine, sh eelarvepoliitika karmistamine peaks olema selgemalt esitatud. Kaaluda tasuks ka Eesti huvide lisamist potentsiaalse eelarvereformi osas.
4. Euroala laienemise punkt antud kujul on reaalsuskauge ja loosunglik, arvestades, et isegi enamik Euroalast ei suuda lähiaastatel Maastrichti kriteeriume täita. Senisel kujul tuleks välja jätta.
5. Enne kriisiabimehhanismide rakendamist mõne riigi abistamiseks tuleks ELi tasandil määrata kindel ja standardne abipaketi realiseerimise ning järelvalve protseduur. Esmalt on vajalik liikmesriigi abipalve, millele teised liikmesriigid seejärel reageerivad.
6. Siseriiklikus otsustusprotsessis peaks Valitsus saama Riigikogu heakskiidu ka olukorras, kus EFSFi või sarnaseid mehhanisme võidakse kasutada mitteotstarbekohaselt, nt pankade rekapiitalseerimiseks või investeeringute kindlustamiseks;
7. Rohkem oleks vajalik ELi-poolset kontrolli liikmesriikide kulude suunal, kui ELi-poolset katset kontrollida võlakirjade hindu turgudel.
8. Lisada punkt liikmesriikide keskpika eelarvetasakaalu ning lubatud võlataseme reaalse rakendamise tagamise osas. Täna ei ole liikmesriigid ju tasakaalu seisundis mida oleks vaja säilitada, vaid enamik neist lubatust suuremas defitsiidis, seega on esmalt vajalik saneerimisstrateegia.

Punkt 29, mis praegusel kujul käsitleb mitmeid olulisi teemasid korraga, on vajalik lahutada eraldiseisvateks punktideks, võrdsustamaks seda üldistustasemelt järgnevate punktidega. Et aga numeratsioon ei nihkuks, esitame ettepanekud hetkel alljärgnevalt (hiljem võiks numeratsiooni terve eelnõu ulatuses paika sättida selliselt, et need oleksid punktid 29-35).

Eelnõu punkt 29. Eesti toetab tugevamat ELi ja euroala lõimumist ning uute koostöövormide loomist. Stabiilse euro ja konkurentsivõimelise euroala tagamiseks tuleb:

Juurutada stabiilsus- ja kasvupakti uus ülemäärane eelarvedefitsiidi ja ülemäärase tasakaalustamatuse protseduur, uus eelarvepoliitika raamistiku direktiiv ning pöörata senisest enam tähelepanu makromajanduslikele tasakaalustamatustele, mis aitavad aegsasti tuvastada liikmesriikide majandus- ja eelarveprobleeme. **Eesti toetab kriisihaldusmehhanismide sujuvat inkorporeerimist ühenduse lepingulisse raamistikku, seda lähtuvalt nii õiguskindlusest kui ka otstarbekusest. Eurovõlakirjade kasutusele võtmine saab samuti põhineda vaid selgel lepingulisel mandaadil. Määratleda Euroopa Keskpannga roll ja piirid liikmesriikide võlakirjade ostja ja hoidjana.**

Liikmesriikide stabiilsus- ja reformikavades seada Euroopa eelarvepoolaasta ja laiendatud euroala pakti raames konkreetseid Euroopa 2020 strateegia elluviimist toetavad riiklikud eesmärgid, need kohustused täita ning nende täitmist ka Euroopa tasandil monitoorida. **Teha kiireid ja otstavaid muudatusi reformikavades vältimaks struktuuriliste majandusprobleemide süvenemist osades liikmesriikides.**

Välja töötada eelarve taskaalu viimiseks vastavad saneerimisstrateegiad ja seejärel seada ambitsioonikad keskpika perioodi eelarve eesmärgid sihiga saavutada eelarvete tsükliline tasakaal; kehtestada eelarvedistsipliini tagamiseks riigisisises õiguses eelarve taskaalu (võlapiduri) nõue. Saneerimisel tuleb lähtuda olukorra reaalsest keerukusest, arvestades, et mitmete liikmesriikide võlatase ületab juba nende RKTd. Eesti toetab subsidiumite ja toetuste süsteeme, mis põhinevad konvergensil ja turusituatsioonil ja mille eesmärgiks on perifeersete alade konkurentsivõime tõstmine.

Ühtse finantsturu tugevus ja usaldusväärsus on võtmetähtsusega stabiilse, kasvu soodustava majanduskeskkonna kujunemisel, tagades hoiuste jt finantsvahendite tõhusa paigutamise kogu Euroopa Liidus. 2011–2015 perioodi peamine ülesanne on finantskriisi mõjude likvideerimine ning finantssektoris kriisiennetuse ja -haldamise ühtset siseturgu toetavate meetmete väljatöötamine ja rakendamine. Kriisiennetusmeetmete ellu viimisel tuleb tagada loomulike turumajanduslike mehhanismide ja loogikate säilimine finantssektoris. Tuleb tõhustada piiriülest finantsinstitutsioonide järelevalvet, leida tasakaalustatud ja siseturu toimimist arvestav lahendus piiriüleste finantskriiside ennetamisele ja lahendamisele, sh muuta rangemaks finantsasutuste kapitalinõuded ning juurutada usaldusväärsete pankade taluvustestid. Usaldamatusest tekkinud finantskriisi keskne lahendus on neutraalse ja läbipaistva hindamis- ja kontrollimehhanismi loomine – seega on vajalik ka sõltumatute hindajate kaasamine.

Ratifitseerida ja jõustada Euroopa Finantsstabiilsuse Fondi (EFSF) ja Euroopa Stabiilsusmehhanismi (ESMi) lepingud, sh ka Lissaboni lepingu **vastavad** muudatused.

~~Eelnõu punkt 30. EL ühtse finantsturu tugevus ja usaldusväärsus on võtmetähtsusega stabiilse, kasvu soodustava majanduskeskkonna kujunemisel, tagades hoiuste jt finantsvahendite tõhusa paigutamise kogu Euroopa Liidus. 2011–2015 perioodi peamine ülesanne on finantskriisi mõjude likvideerimine ning finantssektoris kriisiennetuse ja haldamise ühtset siseturgu toetavate meetmete väljatöötamine ja rakendamine. Väikese ja avatud majandusena on Eesti finantsturg tugevalt lõimunud Euroopa ja eelkõige Põhjamaade finantsturgudega.~~

Väikese ja avatud majandusena on Eesti finantsturg tugevalt lõimunud Euroopa ja eelkõige Põhjamaade finantsturgudega. Finantsintegratsioon Läänemere piirkonnas on üks kõige olulisematest teguritest, mis toetab kogu piirkonna ja sealhulgas Eesti kiiret väljumist majandussurutisest. Panganduse ja finantsüsteemi integratsiooni eelduseks on omakorda igakülgne koostöö ja infovahetus piirkonna järelevalveasutuste ja keskpankade vahel, seda nii igapäevases järelevalvealases tegevuses kui ka kriisiennetamise ja -lahendamise süsteemide ettevalmistamisel Põhja- Balti stabiilsusgrupi ja koostöömemorandumi raames.

Eeltoodu taustal on Eesti huvides finantskeskkonna stabiilsuse suurendamine ja ausa konkurentsi tagamine kogu siseturul finantsregulatsiooni ajakohastamise **ühtse(või riikide ülese) ja efektiivse tõhusa ja tasakaalustatud finantsjärelevalve korralduse ning loodava kriisilahenduse raamistiku kaudu.** Tervikliku kriisihalduse ja -ennetuse süsteemi osa on ka põhimõtete kokkuleppimine eelarvekulude jaotamisel. Erasektori vahendeid tuleb selgelt eelistada maksumaksja rahale. Piiriülestes suhetes peab olema tasakaalustatud õiguste ja vastutuse jaotus, mis ei tekita uusi tõkkeid ning tagab kõigi osaliste ligipääsu informatsioonile. Kriisihaldusfondide loomisel on vaja integreerida selle süsteemiga kindlustuse, hoiuste ja investorikaitse skeemid **ning tuleb tagada, et kriisihaldisfondid ei hakkaks mõjutama turuosaliste riskikäitumist.** Ühtse finantsturu tugevdamisel on järjest olulisemaks muutunud ka elanikkonna finantskirjaoskuse edendamine.

Kommentaariid ja muudatuste taust:

1. Võtta seisukoht Euroopa Keskpanga regulaarsete võlakirjatugiostude suhtes järelturul ja nende ostude võimaliku jätkamise suhtes läbi EFSFi. Tugiostude teostamine ei ole Euroopa Keskpanga funktsiooniga ja enamik ostetud võlakirjadest ei vasta reitingute osas nõuetele. Ühtlasi suurendaks tugiostude teostamine EFSFi kaudu inflatsiooni, mille kontrolli all hoidmine on samas Euroopa Keskpanga põhiülesanne. Seega tuleks õiguslik regulatsioon viia vastavusse *de facto* olukorraga.
2. Arvestades, et Eesti toetab ühtse finantsjärelevalve institutsiooni loomist, peaks siin punktis ühtseid järelevalvemehhanisme ka selgemalt nõudma, tuues välja Euroopa Liidu turuosaliste efektiivsuse argumendi aruandluskulude kokkuhoiu kaudu.
3. Punkti esimene pool tuleks viia punkti 29a juurde, mis käsitleb EFSFi ja ESMi.
4. Finantsintegratsiooni teemast tuleks teha omaette punkt koos pangandussektoriga.
5. Täpsustada finantstehingute maksu küsimus maksu küsimus – kas Eesti arvates vähendab EL finantsteenuseid pakkuvate ettevõtete konkurentsivõimet globaalsel tasandil või mitte?

Eelnõu punkt 31. Euroopa Liidus on maksuküsimuste koordineerimise ja vastava õigusloome põhieesmärgiks tingimuste loomine kasvu ja konkurentsivõimet ning riigirahanduse kestlikkust toetavale majandusele. Maksusüsteemid liikmesriikides peavad toetama siseturu paremat ja efektiivsemat toimimist. Lihtsus, läbipaistvus ja lai maksubaas (maksusoodustuste puudumine või vähesus) on põhimõtted, mis neid eesmärke täidavad. **Samas täidab maksusüsteem ka turutõrkeid kõrvaldavat ja majanduslikku arengut motiveerivat rolli, ning seega on teatud erisused liikmesriikide vahel vajalikud.** Maksupoliitika, sh uute maksude kujundamisel tuleb silmas pidada maksusüsteemide terviklikkust ja efektiivsust ning mõju üldisele maksukoormusele, ja siseturu arengule **ja konvergensile.** Samuti tuleb arvesse võtta Euroopa Liidu globaalset konkurentsivõimet. **Eesti täiendavaks huviks on läbi motiveeriva maksusüsteemi ligi tõmmata investeringuid nii teistest liikmesriikidest kui ka väljaspoolt ELi.** Konkurentsivõime ja ressursiefektiivsuse suurendamise eesmärgil toetame kapitali ja tööjõu maksustamiselt ressursside kasutamise maksustamise suunas liikumist.

Kommentaariid ja muudatuste taust:

1. ELi maksusüsteemide harmoniseerimisel tuleb kaitsta ka Eesti spetsiifilisi huve ja väljakujunenud maksukeskkonda.
2. Märkida, et antud küsimuses eesti ja ELi huvid mitmes aspektis lahknevad, kuid Eesti peab vajalikuks enda erisuste säilitamise. Eripärane maksukeskkond võimaldab mitmekesisemat ettevõtlust ELis.
3. Täpsustada finantsteenuste maksu küsimus – kas see Eesti arvates vähendab ELi finantsteenuseid pakkuvate ettevõtete konkurentsivõimet globaalsel tasandil või mitte?
4. Viia sisse viide siseturu peatükile SEPA ja sotsiaalkindlustusmaksu kontekstis.

Eelnõu punkt 32. Eesti huvides on majanduse konkurentsivõimet tagava jätkusuutlik maksukeskonna arendamine. Kaudsed maksud (käibemaks, aktsiisimaksud, keskkonnamaksud) mõjutavad otseselt liikmesriikidevahelist kaubandust. Siseturu eeliste ärakasutamiseks tuleb käibemaksusüsteemi ühtlustada, lihtsustada ning muuta pettuste suhtes kindlamaks. Samuti on oluline edasiminekuks aktsiisimaksude ühetaolise rakendamise saavutamisel. Eesti Euroopa Liidu poliitika eesmärgiks on vähendada kaudsete maksude erandeid ja erirežiime ning edendada maksustamise lihtsustamise ja pettuste avastamise meetmeid. Otseste maksude vallas on Eesti EL poliitika eesmärgiks liikmesriikide otseste maksude süsteemide suurem koordineerimine, **kuid ka funktsionaalsete arengueesmärkide arvestamine – madalama arengutasemega või kriisis olevad riigid vajavad majanduse arenguks motiveerivat maksukeskkonda.**

Kommentaariid ja muudatuste taust:

1. Punkt ei ole üldistustaseme poolest võrdne teistega, kuna käsitleb üht punkti 31 alateemat. Punkte 31 ja 32 võiks proovida omavahel liita ja lühendada, et formuleeruks üks maksude teemat käsitlev punkt.
2. Keskkonnamaksude teema tuleks viia Keskkonna-, kalandus- ja põllumajanduspoliitika peatükki ning selle suhtes ka kindel seisukoht võtta.

Eksperti kommentaar: punkt 32 võiks olla sõnastatud järgnevalt, kaaluda punkti 31 ärajätmist:

Euroopa Liidus on maksuküsimuste koordineerimise ja vastava õigusloome põhieesmärgiks tingimuste loomine kasvu ja konkurentsivõimet ning riigirahanduse jätkusuutlikkust toetavale majandusele ja ühisturule. Kaudsed maksud (käibemaks, aktsiisimaksud, keskkonnamaksud) mõjutavad otseselt liikmesriikidevahelist kaubandust. Et vähendada maksusüsteemi pärssivat mõju vabakaubandusele, on Eesti Euroopa Liidu poliitika eesmärgiks vähendada kaudsete maksude erandeid ja erirežiime ning edendada maksustamise lihtsustamise ja pettuste avastamise meetmeid. Tulenevalt Eesti juriidilise isiku tulumaksusüsteemi erisusest on otseste maksude vallas Eesti ja EL huvide lahknevus. Eesti soovib selle erisuse säilitada, kuid toetab nii otseste maksude kui ka sotsiaalkindlustussüsteemide suuremat koordineerimist.

Eelnõu punkt 33. *[Euroopa konkurentsivõimet toetava eelarveraamistiku kujundamine uueks perioodiks (2014–2020) on lähiaastatel oluline ülesanne. EEL eelarvest rahastatavatel tegevustel peab olema selge üleeuroopaline lisandväärtus võrreldes finantseerimisega riiklikul või regionaalsel omavalitsuste tasandil. Arvestades kriisist tulenevat survet ELi liikmesriikide eelarvete konsolideerimiseks, on praeguse finantsraamistiku maht protsendina EEL RKTst optimaalne ka järgmiseks perioodiks, tingimusel kui suudetakse tagada ELi tasakaalustatud arengut garanteerivad stabilisatsioonimehhanismid. Vajadusel tuleb lähiaastatel läbi ELi eelarve eelkõige innovatsiooni ja konkurentsivõime tõstmise instrumentidesse senisest rohkem panustada.*

Senisest enam tuleks investeerida teadus- ja arendustegevusse ning üle-Euroopaliste taristuvõrgustike väljaehitamisse. ELi abi peaks olema suunatud eelkõige majanduse konkurentsivõime tõstmisele ning vähemarenenud alade võrdsemasse turusituatsiooni asetamisele. Ühtekuuluvuspoliitika vahendite eraldamisel toetame ranget tingimuslikkust, sh tugevat seost Euroopa 2020 strateegiaga ning eelarvetasakaalu ja riigivõla nõuetega. ~~Vahendite eraldamine peaks põhinema eelkõige piirkondade suhtelisel jõukusel, kuid ka vahendite tulemusliku kasutamise võimekusel.~~ Käesoleval ja tuleval eelarveperioodil on Eesti EL eelarvest suureks kasusaajaks, kuid pikemas perspektiivis ei soovi me kujuneda abisõltlaseks, vaid soovime tagada investeringutega oma riigi areng.]

Kommentaariid ja muudatuste taust:

1. Tegemist on fundamentaalse küsimusega, prioriteetsust arvesse võttes võiks see teema peatükis eespool paikneda, näiteks hetkel 29. punktide järel.
2. ELi välisabi ja arengukoostöö küsimustes peaks ELi eelarve selgelt prioriseerima demokraatia, õigusriigi ja põhiõiguste toetamist sihtriikides.
3. Arvestades, et eelarve tänasel kujul on osutunud ebapiisavaks äärerriikide tootlikkuse tõstmisel, oleks vajalik määratleda, kas toetame eelarvevahendite suurendamist või uute põhimõtete juurutamist ELi fundamentaalprobleemide lahendamisel.
4. Selgemalt peaks rõhutada konkurentsivõime tõstmise aspekti ja vähemarenenud alade võrdsesse turusituatsiooni asetamise vajadust.
5. Eesti peaks antud küsimuse olema pro-aktiivsem, arvestades et tuumikriikidel otsene huvi äärealade edendamiseks puudub.
6. Rõhutada tuleks eelarvekontrolli küsimust.

Eelnõu punkt 34. *[Eesti ~~toetab~~ esitab oma analüüsist lähtuvalt ettepanekud pikemas perspektiivis autonoomse, läbipaistva ja lihtsa omavahendi juurutamiseks, mis muudaks eelarve tulude kogumise kodanikule selgemaks ja vähendaks eranditest tulenevaid moonutusi. Kaaludes uute omavahendite (ELi maksu) kehtestamist, tuleb silmas pidada mõju maksukoormusele ning lisaväärtust võrreldes praeguse süsteemi lihtsustatud variandiga.]*

Kommentaariid ja muudatuste taust:

1. Punkt on antud kujul liiga lakooniline ning spetsiifiline, vajalik on täiendada pikaajalisema eesmärgi osas, punkt peaks olema seega läbipaistvam ja näitlikustavam.
2. Omavahendi kohta võiks Eesti ka analüüsi baasilt pakkuda välja, kuidas seda võiks realiseerida, et mitte olla vaid nõ reaktiivne, vaid ka pro-aktiivne.

KOKKUVÕTE

Eesti toetab kriisihaldusmehhanismide sujuvat inkorporeerimist ühenduse lepingulisse raamistikku. EFSFi toimimine, Eurovõlakirjade kasutuselevõtt ja Euroopa Keskpanka roll liikmesriikide võlakirjade hoidjana saavad põhineda vaid selgel ja aluslepingute poolt antaval mandaadil

Vastastikune finantsstabiilsus peab põhinema Lissaboni Lepingu definitsioonil ja piiridel ega saa asendada liikmesriikide valitsuste omavastutust ning rikkuda võlakirjaturgude normaalset toimimist.

ELi eelarvevahendite jaotamine peab teenima eelkõige majandusliku konkurentsivõime ja liidusese konvergentsi eesmärki. Seega vajavad hõredalt asustatud või geograafiliselt kauged äärealad lisatoetusi võrdse turukonkurentsiga tagamiseks.

Stabiilsus- ja kasvupakti väljakutseks on muuhulgas tulevaste finantskriiside ärahoidmine läbi struktuuraalselt väliskaubandusdefitsiidis olevate liikmesriikide ekspordivõimekuse kasvatamise vältimaks nende riigivõla kasvu.

Pikemas plaanis toetab Eesti riiklike eelarvete ELi-poolset järelvalvet.

Usaldamatusest tekkinud finantskriisi keskne lahendus on neutraalse ja läbipaistva hindamis- ja kontrollimehhanismi loomine – seega on vajalik ka sõltumatute hindajate kaasamine.

Maksude harmoniseerimine on otstarbekas sedavõrd kui see motiveerib tootlikkuse kasvu ja võrdsustab turuosaliste ligipääsu ühistutule, seega on näiteks madalama majandusarenguga või ääriiikide puhul õigustatud ka motiveerivam maksukeskkond.

Eesti peab oluliseks maksukonkurentsiga säilimist Euroopa Liidus, seega Eesti ei toeta maksumäärade ühtlustamist (eeskätt ettevõtte- ja üksikisikutulumaks).

LISAD

Avasõnavõtude kesksed positsioonid

Juhan Lepassaar (Riigikantselei):

- Eelnõu ei ole lõplik dokument, valitsus ootab, et pärast konsulteerimist muutub dokument paremaks.
- Rääkima peaks pigem suundadest ja põhimõtetest, mitte konkreetsetest direktiividest.
- Siseturu arendamine suurendabki Eesti ettevõtjate konkurentsivõimet, aidates neil kiiremini ühisturile siseneda, siinkohal vastuolud puuduvad.

Tanel Ross (Rahandusministeerium):

Põhimõtted, millele tugineb Eesti ELi poliitika järgmisel 5 aastal rahandus- ja finantspoliitika valdkonnas:

1. Euroopa Liidu ühisraha, euro, euroala tugevdamine – need on igal juhul ühtse Euroopa alustalad, nii majanduslikel kui ka poliitilistel põhjustel. Võib kindlalt väita, et Euroopas pole kunagi olnud kõige pikemas perspektiivis ujuvate vahetuskursside süsteemi, mis on ka loogiline, majandus on niivõrd läbi põimunud. Liikmesriigid on järeltulel, et vahetuskursside stabiilsuse kaudu sellega on saavutatud rahapoliitiline stabiilsus. Ühe või teise riigi välja arvamine euroalast tooks tõenäoliselt kaasa tagajärjed, mis on ajalooliselt sundinud asjaosalisi eksistentsiaalsetele küsimustele lahendust leidma ekstreemsete sellisest vahenditega (USA XIC sajandi teisel poolel) st nagu sõda. Eksime, kui arvame, et riigi euroalast lahkumine oleks võrreldav nt Argentiina kursi kokkukukkumisega 20. sajandi algul, mille mõju on muuseas ülimalt negatiivne siamaani;
2. eelnevast tulenevalt on oluline ka Euroopa ühisturu edasine tugevdamine;
3. Euroopa Liidu ühine finantsturg on majanduspoliitika üks peamine alus – eesmärgiks suunata investeringud nendesse piirkondadesse, kus tootlikkus toota võimalikult suurt kasumit. See on põhimõte, millel valitsusk koalitsioon rahandusküsimustes tugineb.

Teemad, millele Euroopa Liidu poliitika seisukohad kindlasti tugineda ei saa:

1. Euroopa Liidu eelarvepoliitikat ei saa võrrelda USA eelarvepoliitilise toega, ELi liikmesriigid ei plaani oma Liidu eelarvet suurendada, ELi eelarve jääb samasse suurusjärku, nagu see on praegu. Eelarvele jääb aga oluline roll teatud valdkondades raha ümberjagamise näol (sh investeringud), näiteks EL 2020 eesmärgid, sh ELi rahadega tehtud tehingutele püütakse edaspidi omistada ka suurem üleeuroopaline lisandväärtus ja seotus näiteks EL 2020 eesmärkidega;
2. viimased sündmused näitavad dramaatilise selgusega, et praegune euroala valitsemine ei taga euroala ega finantsstabiilsust. Süsteem on juba praegu ebastabiilne. Olemasolevate asutuste vastutuste ja ELi koostöövormide põhjalik muutus on vältimatu, kui tahame hoida euroala sellisena nagu ta on mõeldud *ipso facto*.

Eesmärgid, mille täitmiseks valitsuse ELi poliitika peab lahenduse andma:

1. tugev ja stabiilne euro eeldab iga liikmesriigi perfektselt korras rahandust. Stabiilsust ei ole võimalik tagada, kui tegelema peab üksikute riikide võlaprobleemidega. Tasakaalus eelarve ja piiridesse mahtuv riigivõlg peavad saama normiks. Tuleb naasta stabiilsuse juurde;
2. mitmed liikmesriigid peavad oma käitumist muutma. Võimalus on luua mingi tugevam keskne kontroll liikmete eelarvete üle. Kas suveräänset liikmesriiki on võimalik sundida välise survega, on üks küsimus, aga riigi laenuintress peab olema fikseeritud vastavalt riigile (sõltub pankade, investorite arvamusel riigi majandusliku tugevuse kohta), mis eeldab muuhulgas piirjuhul ka riigivõla restruktureerimist ja euroala toimimist sätestavaid reegleid.

- See tagaks suurema kontrolli euroala üle. EL peab olema võimeline riiki sundima ja vajadusel ka karistama;
3. liikmesriikide eelarve puudujääk ja majanduslik kokkukukkumine – seda ei saa välistada, mistõttu ELi siseselt jääb kaks varianti: kas riik põhja lasta, andmata aru, mida tähendab ühe riigi maksejõuetus kogu liidule, või hoida vastastikust abistamist. Tingimusel, et laene kasutatakse targasti, on oluline hoida vastastikust abistamist. Selle eesmärk ei saa olla laenukulude minimeerimine, kuid riigil peab olema võimalus oma olukorda tugevdada ja majandust reformida;
  4. eurovõlakirjad, fondid – kas Euroopa Liidus on otstarbekas anda välja mingil moel ühiseid võlakirju, mis tähendab omakorda ka riskide koondamist? Seda ei saa päris lõpuni välistada;
  5. finantssturg, pangandus – ideaalne lahendus ELis oleks üks tugev finantsjärelevalve, mis teostaks järelevalvet vähemalt nende pankade üle, mis tegutsevad mitmes riigis, seda aga küllaltki raske teostada. Sobilik variant oleks jätta järelevalve liikmesriikide pädevusse, ELil oleks koordineeriv ja ühtlustav roll;
  6. otsene maksumäär kui selline võiks jääda iga liikmesriigi otsustada, see oleneb riigi poliitilistest eelistustest, kui suurt raha nad tahavad kokku korjata. Tulumaksubaasi ühtlustamine saaks toimuda siis, kui eksisteeriks ühine kokkulepe Euroopas, mida maksustada.

Peeter Luikmel (Eesti Pank):

Mida saab teha võlakriisi mõju vähendamiseks euroala/Euroopa Liidu tasemel? Selles osas oleme küllaltki loogilistel põhjustel keskendunud liiga lühiajalistele küsimustele.

Lühiajalised eesmärgid:

- usalduse taastamine raskustes euroala riikide majanduspoliitika vastu;
- olemasolevatest kokkulepetest kinni pidamine;
- piisav keskpankadepoolne likviidsuse pakkumine maksejõulistele pankadele.

Pikaajalised eesmärgid:

- fiskaalpoliitilise distsipliini tagamine;
- tugevamad puhvrid finants-, valitsus- ja erasektoris;
- euroala aktiivsed majanduspoliitilised meetmed.

Kriisitingimustes üldrahvalikku arutelu või riikidevahelisi kokkuleppeid sõlmida ei ole võimalik. Pigem tasuks keskenduda pikaajalistele küsimustele – see on samaoluline kui lühiajaliselt kriiside kahjude kustutamine.

- Me peame seletama oma otsuste ja oma Euroopa otsuste tagamaid. Nišid, kõige kriitilisemad valdkonnad tuleb defineerida.
- Kui ELi tasemel üldse sekkuda turu toimimisse, siis ainult selleks, et midagi paremaks muuta, mitte midagi ära rikkuda.
- Ka piiriüleste konkurentsijõudude sissetoomine on suhteliselt vajalik.
- Struktuurireformides peaks olema eesmärkide mõõdetavus ja premeerimine selgem. Kui ELi institutsioonides ei ole võimalik otseselt maksta preemiat riigile, mis hästi toimib, siis turu tingimustes see täiesti olemas – riigid saavad oma võlga vähendada.
- Kui kedagi abistada, siis moraalirisk on kerge tekkima – selle vähendamiseks peab võimalikult palju turujõudu kaasama.
- Euroopa Keskpangast ei saa ainurolliga stabiilsuse tagajat.
- Finantsstabiilsus on meie jaoks oluline, meil sellel alal ka kogemusi – ennekõike tuleb korda teha aga oma ümbrus, tagada stabiilsus naaberriikidega seoses.

Eesti huvid:

- vaba turumajanduse põhimõtete järgimine;
- struktuurireformidel ja eelarve konsolideerimise ambitsioonide edenemine peab olema mõõdetav;
- ühtne seisukoht ELi poliitikate osas;
- struktuurifondide läbipaistvuse ja tõhususe suurendamine; moraaliriski minimeerimine;
- selgus institutsioonide tegevuse ja eesmärkide vahel;
- kriitilistes valdkondades (sh finantsstabiilsus) peaks Eesti koostöös Põhjamaadega olema ELi keskmisest ambitsioonikam.

Viljar Veebel (Tartu Ülikool):

Viimase kahe aasta jooksul Euroopa Liidu ette kerkinud majanduslikke probleeme on peetud sedavõrd ootamatuteks, erakordseteks ja ohtlikeks, et nende tõkestamiseks on otsustatud väljuda tavapärasest Euroopa Liidu õiguslikest raamidest. Seda nii institutsioonide, lepingute kui ka välja kujunenud traditsioonide osas. Toimunud muutustele pinnal on vajalik kujundada terviklik nägemus rahvusparlamentide, Euroopa Parlamendi ja Euroopa Komisjoni kaasatusest lähiaastate Euroopa majanduslikku juhtimisse.

Euroopa Liidu väljakutsed lähiaastatel:

7. õiguslik ja mandaatne raamistik, EFSFi ühinemine – riigid ELi eelarvesse raha juurde anda ei taha, samas on valmis 3 korda suurema koti kokku panema väljaspool ELi õiguslike vahendeid ja on seda valmis tegema kiirkorras – selline olukord tekitab küsimusi. Tõlgendamine on valija mandaat – valija ei pruugi õiguslikust mandaadi ülekandmisest aru saada. Eesti prioriteediks peaks olema kriisimeetmete inkorporeerimine lepingutesse vastavalt varasematele kokkulepetele ja väljakujunenud pädevuste jagunemisele. Õiguslikku selgust ja läbipaistvust euroopa liidus ei saa ohvriks tuua ühele majanduslikule kriisiolukorrale. On vastuoluline et EFSFi jaoks riikidel raha ja tahet on aga ELi eelarve suurendamiseks ei ole. Euroopa Liit peaks jõudma tagasi oma lepingute piiridesse;
8. põhimõtteselgus laiemalt – EFSFi on ellu kutsutud terve rida uusi solidaarsuse uusi vorme, mida varasemates ELi poliitikates rakendatud ei ole. Kas need samad põhimõtted, mida liitunud riigid on loonud, peaksid olema ka laiemad terve Euroopa põhimõtted? Ühine loogika printsiipide osas peaks siiski valitsema. Kui oleme läinud juba kedagi abistama, siis tekib neil ka solidaarsuskohustus – abi ei ole ühepoolne;
9. siseriikliku õiguskindluse ja Euroopa Liidu legitiimsuse säilitamine kodanike silmis – siiski peaks säilima teatud demokraatia aspekt. Isegi erandlikes olukordades ei tohiks majanduslikes huvides demokraatiat unustada;
10. poliitika otstarbekus – seni on pööratud liiga vähe tähelepanu ja eraldatud vahendeid nende struktuuriliste probleemide kõrvaldamisele, mis tänase kriisiolukorra üldse tekitasid. Vahendid peaksid minema majanduse ümberstruktureerimisele, mitte riikide laenuvõime taastamisele, mille tõttu asi ümber kukkuski. Hädas riikide rahapuudus ei ole tingitud ainult eelarveprobleemidest vaid nende riikide fundamentaalsetest probleemidest innovatsiooni, tootlikkuse ja ekspordivõimekuse osas. Pikaajaline lahendus on aga just selles kategoorias ja kasutades ELi ühist eelarvet ning poliitika. Eesti võiks selle poliitika raames teha julgemaid ettepanekuid. See, mida täna oma panusega teeme, peab olema pikemas plaanis ja *summa summarum* jätkusuutlik;
11. kontrolli ja järelevalve tõhustamine – Euroopa Liidu järelvalvemehhanism vajab reformimist – olukord kus mitmed liikmesriigid ulatuslikult oma eelarvedefitsiiti varjavad ja Euroopa Komisjon ega EUROSTAT seda ei märka, loob pinnase samalaadseteks kriisideks tulevikus. Tuleb luua ka reaalset toimiv mehhanism rikkumiste karistamiseks, vastasel korral on kaotajateks riigid kes reegleid täidavad.

Risto Kaarna (Praxis):

Põhimõttelised küsimused:

1. maksude harmoniseerimine – kui selline tegevus sekkub otseselt siseriiklikusse suveräänsusse, siis miks seda teha?
2. harmoniseerimine on kokku lepitud, aga kui mõnel riigil ei lähe mingis arengus plaanipäraselt, mistõttu see riik ei taha oma osa ELi eelarvesse anda – mida aluslepingud selle kohta ütlevad?

Otsesed (tulumaks) ja kaudsed (käibemaks, aktsiisid) maksud on liiga lihtsustatud lähenemine. Eesti tahab tööjõu ja kapitali maksustamist vähendada, tarbimise maksustamist suurendada, ELis on vastupidi. Tuleks mõelda, kas tahame kahte erinevat lähenemist ühes ja samas kontekstis kasutada. Käibemaksubaasi ühtlustamine, ettevõtete tulumaksubaasi ühtlustamine, omavahendite baasi loomine ELis (nn ELi maks) – dokumendis võiks nendele ettepanekutele olla konkreetsed reaktsioonid, miks me midagi toetame.

Ohukohad, mis Euroopa Liidu sisese harmoniseerimisega seotud on:

1. käibemaksu ühtlustamine ja suhteline maksukoormus, erandid ja madalamad maksumäärad teatud gruppidele, vahe teoreetilise ja realselt laekuva käibemaksu vahe: mõnel riigil saab see ühtlustamisel olema suurem, mõnel väiksem. Kui see vahe on suur, võib reaalne maksukoormus suureneeda – seda küsimust võiks olla dokumendis käsitletud. Kas on võimalik mingi üldine maksumaksjale kompenseerimise mehhanism?
2. ettevõtete tulubaasi ühtlustamine – kipub olema vastuseis suuremate ja väiksemate riikide vahel. Eesti põhimõtteline seisukoht on, et maksustada ainult välja võetud kasumit. Ühtlustamine võiks tähendada aga mingi alampiiri sätestamist. Milline on poliitiline seisukoht siis?
3. ELi omavahendi toimimine – on välja pakutud terve rida makse, mille osas dokumendis ei ole otseseid seisukohti. Näiteks rahvatulul põhinev, finantstehingute maks, lennundussektori maksustamine, energia tarbimise põhjal konstrueeritud keskkonnamaksud. Ollakse küll nõus ELi omavahendi ja nende maksude loomisega, aga kuidas või miks ja mil määral?

Tõnu Palm (Nordea):

Pikaajalise raamistiku puhul on oluline see, kuidas toimida – raamistik peab olema väga hästi läbi mõeldud, see peab jooksuma läbi terve eelnõu.

1. Pikaajaline raamistik – probleem: stabiilsusfondi pakt ei ole toimunud efektiivselt. Osa meetmetest on tulevikus nii võimsad, et kaotavad ära turukontrolli – turgude võimaluse aidata kaasa positiivsetele muudatustele. Struktuurifondid võiksid olla üheks lahenduseks.
2. Kuna abipaketid on nii suured, peaks olema vastutus valija ees. Igasugune abi, sh EFSFist võlakirjade ostmine kellegi toetuseks, peaks tekitama mingi standardse abipaketi realiseerimise protsessi – riik peaks esmalt ise abi küsima, pärast mida teine reageerib ja vajadusel aitab stabiliseerida. Protsess peaks olema standardiseeritud ja transparentne, sedasi aitaks Eestit ka pikemalt kenasti joone peal hoida.
3. Juhuks, kui tekivad reaalsed riskid (hea monitooring), mille juhul laenatud raha ei pruugita tagasi saada, peaks kehtima mingi kontrollimehhanism ja tagatis. Juhul kui riskid on suured, tekitab see ka kahepidise arengu: ühelt poolt aidatakse ning teiselt poolt motiveeritakse hädas riiki.

Kristiina Tamberg (Pangaliit):

Punktid, mis finantsturu kohapealt peaksid eelnõus sees olema:

1. finantsteenuste maks (FTT) – milline on Eesti seisukoht selle osas? Kas EL peaks kehtestama ainult oma regiooni jaoks FTT või see Eesti arvates vähendab ELi finantsteenuseid pakkuvate ettevõtete konkurentsi globaalsel tasandil?
2. efektiivsus – kuidas tõsta ELi turuosaliste efektiivsust kulude kokkuhoiu läbi? Üks võimalik kokkuhoiukoht on pankade nõu administratiivkoormuse vähendamine, nt aruandluse osas. Asutused peavad suhtlema EL finantsjärelevalvega, emapanga, riigi ja tütarettevõtete asukohariikide finantsjärelevalvega, peavad läbima kõigi nende riikide erinevad raporteerimiskohustused, mis on väga kulukas. Järelevalve teostamise praktikate ja regulatsioonide ühtlustamise läbi saavutaksime kokkuhoiu turuosaliste jaoks, mis tõstaks ka nende konkurentsivõimet globaalsel tasandil;
3. liikumine ühetaolise rahastamise baasi ja määrade poole võiks olla Eesti suund ja seda võiks dokument ka väljendada.

Peamised eriarvamused aruteluseminaril

- Kas Eesti Euroopa Liidu poliitika lähtekohaks peaks olema solidaarsus ja teiste liikmesriikide abistamise võimalused või Eesti enda jätkusuutliku konkurentsivõime tõstmine?
- Kuivõrd aktsepteeritav on lepinguväliste instrumentide (EFSF) kasutamine ja ELiga seostamine?
- Kas Euroopa Liidu ja EFSFi kaudu finantsturgudele sekkumine on efektiivne ja vajalik ning kas täna eksisteerib ka tagasitulekustrateegia reguleerimata võlakirjaturu juurde?
- Kas ja kuivõrd on aktsepteeritav suurpankade riski alla seadmine seoses käimasoleva finantskriisiga?
- Fiskaalpoliitika – kas ja millisel viisil tuleks eelnõus kajastada?
- Kas ja kuivõrd peaks Eesti valmistuma ettevõtte tulumaksu harmoniseerimise alaseks debatiks?
- Punkt 28: usaldusväärsus seoses kontrollimehhanismidega: kas usaldada riiklikke või eraaudiitoreid?

RAPORTI KOOSTAJAD

Raporti koostas **Tartu Ülikooli Euroopa Kolledži** uurimisgrupp koosseisus:

Prof. Raul Eamets, Tartu Ülikool, majandusteaduskond

Viljar Veebel, MA, Tartu Ülikool, rahvusvaheliste suhete lektor

Risto Kaarna, MA, Praxis, maksu- ja eelarvepoliitika analüütik

Ahto Lobjakas, MA, Tartu Ülikool ja Eesti Välispoliitika Instituut, teadur

Ulrika Hurt, MA, TÜ Euroopa Kolledž, Euroopa Õpingute magistriprogrammi projektijuht

Jaan Urb, MA, TÜ Euroopa Kolledž, töökoht: OÜ Cumulus Consulting

Annika Tartes, TÜ Euroopa Kolledž, magistrand, töökoht: TÜ Üliõpilasmaja

Seminaril esinesid sõnavõttudega:

Juhan Lepasaar, Riigikantselei, ELi asjade direktor

Peeter Luikmel, Eesti Pank

Tanel Ross, Rahandusministeerium, asekanstler

Seminaril osalesid või kirjalikult panustasid:

Aare Järvan, Riigikantselei

Andrus Alber, Nasdaq OMX

Angelika Kallakmaa, Tallinna Tehnikaülikool

Annika Paabut, Swedbank

Erki Kilu, LHV Pank

Hannes Roosaar, Eurex

Heido Vitsur, Arengufond

Henry Kattago, Riigikantselei Strateegiabüroo

Kaido Kaljulaid, Teenusmajanduse Koda,

ettevõtlusorganisatsioon

Kaire Põder, Tallinna Tehnikaülikool

Katrin Talihärm, Pangaliit

Klen Jäärats, Riigikantselei

Kristi Sõber, Riigikogu Kantselei

Kristjan Lepik, Tarkinvestor

Kädli Moor, Eesti Pank

Leev Kuum, Eesti Konjunktuuriinstituut

Lemmi Oro, Rahandusministeerium

Liina Lubi, Riigikantselei

Madis Lepajõe, Haridus- ja

Teadusministeerium

Martti Lutsar, Euroopa Komisjoni esindus

Olev Aarma, Riigikogu Kantselei

Raul Malmstein, Finantsinspeksioon

Raul Mälk, Välisministeerium

Sigrid Soomlais, Siseministeerium

Siim Tuisk, Tartu Ülikool, Rahvusvaheliste

Suhete Ring

Sulev Vedler, Eesti Ekspress

Tarmo Olgo, Riigikontroll

Tõnu Palm, Nordea

Ülle Must, SA Archimedes

Tartu Ülikooli Euroopa Kolledž

Tartu Ülikooli Euroopa Kolledž on eurointegratsiooni temaatikaga tegelev interdistsiplinaarne õppe- ja uurimiskeskus. Kolledži tegevus baseerub tihedal koostööl nii Tartu Ülikooli majandus-, õigus- ja sotsiaalteaduskonna kui ka rahvusvaheliste partneritega. Kolledži uurimisvaldkonnad hõlmavad Euroopa integratsiooni, Euroopa Liidu otsustusprotsesse, EL liikmesriikide (sh Eesti) huvisid. Teiseks uurimissuunaks on Euroopa Liidu suhted Venemaa ja idapartnerlusriikidega.

Õppe- ja teadustegevus. Euroopa õpingute ning Euroopa Liidu-Venemaa Uuringute magistriprogrammid, TRADERUN õppekavamoodul ning nendega seotud uurimisprojektid pööravad tähelepanu Euroopa Liidule kui tervikule, analüüsivad institutsioonide ja poliitikate toimimist, sellega seotud fundamentaalteooriaid ning integratsiooni mõjusid Eestile, samuti Euroopa Liidu poliitilisi ja majandussuhteid Venemaa ja ELi idapartnerlusriikidega.

Sotsiaalteaduslike rakendusuringute keskus RAKE on Euroopa Kolledži allüksus, mis ühendab TÜ teaduskondade ekspertiisi andmaks sisendit teadmispõhise poliitika ja õigusloome kujundamisele Eesti Vabariigi ministriumidele ja teistele riigi- ja kohalike omavalitsuste asutustele.

www.ec.ut.ee